

Výchovné postupy se zaměřením na řešení problému a prevenci rizikového chování žáka

Příloha školního řádu

Obsah

Obsah	1
Článek 1	2
Výchovné postupy se zaměřením na řešení problému a prevenci rizikového chování žáka	2
1.1. Řešení rizikového chování žáka v rámci školy	2
Tabulka č. 1 – Řešení rizikového chování žáka v rámci školy	2
1.2. Individuální výchovný program - IVYP.	3

Článek 1

Výchovné postupy se zaměřením na řešení problému a prevenci rizikového chování žáka

V rámci sociálně výchovného působení uplatňuje škola metody individuálního a partnerského přístupu. Při ukládání kázeňských opatření je ze strany školy nabízena snaha o hledání dohody s žákem o možnostech nápravy daného přestupku nebo problematiky.

1.1. Řešení rizikového chování žáka v rámci školy

Tabulka č. 1 – Řešení rizikového chování žáka v rámci školy

Stupeň	Forma spolupráce	Popis spolupráce	Specifika spolupráce
1.	Pohovor se žákem	Rizikové chování žáka je řešeno pouze v rámci školy mezi pedagogickým pracovníkem školy (ŠPP, TU) a žákem.	<ul style="list-style-type: none"> • k dosažení žádoucí změny se škola opírá zejména o motivovanost žáka a jeho kompetence • míra kontroly a tlaku na změnu jsou mírné • spolupráce na bázi domluvy
2.	Jednání se žákem a zákonným zástupcem	Rizikové chování žáka je řešeno v rámci školy mezi pedagogickým pracovníkem školy (ŠPP, TU), nezletilým žákem a jeho zákonným zástupcem.	<ul style="list-style-type: none"> • k dosažení žádoucí změny se škola opírá o motivovanost a kompetence zákonných zástupců žáka, s jejichž pomocí vytváří kolem žáka pevně ohraničený prostor • dochází ke zvýšení kontroly a tlaku na změnu, žákova autonomie začíná být omezována • spolupráce na bázi domluvy

3.	Individuální výchovný program	<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím IVýP se jednotlivé strany zavazují k plnění stanovených úkolů dokument dále obsahuje konkrétně stanovená opatření, která budou naplněna, pokud ani za podpory všech zúčastněných stran nedojde k odstranění rizikového chování žáka (a to z důvodu, že žák není schopen za dané podpory na svém chování pracovat či jedna/více stran není schopna danou podporu v potřebné míře poskytovat) 	<ul style="list-style-type: none"> dochází ke zvýšení kontroly a tlaku na změnu, a to nejen v případě žáka, ale v určité míře u všech zúčastněných je zde předpoklad, že jedna či více zapojených stran není motivována k požadované změně či k poskytování potřebné podpory spolupráce na bázi závazku
4.	Postoupení případu další straně (v případě nezletilého žáka)	<ul style="list-style-type: none"> škola aktuálně využila všech dostupných způsobů řešení rizikového chování žáka a možností podpory zákonných zástupců, případ je předán do kompetence další straně 	

Systém péče o žáka je zde představen v tzv. čisté podobě. V realitě ale může docházet k případům, kdy řešení rizikového chování od stupně č. 1 by bylo kontraproduktivní a je zapotřebí okamžitě přistoupit ke spolupráci se zákonným zástupcem, tedy k formě spolupráce na stupni č. 2 nebo č. 3. Dosažení stupně č. 4 nezamezuje vytvoření nového IVýP za přímé účasti nově zainteresované strany.

1.2. Individuální výchovný program - IVýP.

Individuální výchovný program (dále jen IVýP) je forma spolupráce a komunikace mezi školou, žákem, zákonným zástupcem, případně další zúčastněnou stranou, při řešení rizikového chování žáka. Cílem IVýP je odstranit rizikové chování žáka a předejít tak důsledkům z tohoto chování vycházejícím.

S IVýP lze pracovat v případech, kdy chceme předejít uplatnění některého z kázeňských opatření, ale lze s ním pracovat i v případě žáků, u kterých v minulosti byla kázeňská opatření uplatněna. IVýP lze také využít v případě žáků, u kterých je v určitých oblastech rizikové chování řešeno, ale do procesu je zapojeno více stran (např. pedagogický pracovník školy, pracovník školského poradenského zařízení, pediatr, neurolog, ...). IVýP zde napomáhá k udržení koordinace komplexnosti služeb a jejich efektivnímu zacílení.

Impulzem pro využití IVýP může být dosažení určité závažnosti rizikového chování žáka, v jehož důsledku dochází k výraznému narušování procesu vzdělávání tohoto žáka, případně žáků ostatních. Podnět může podat kdokoliv z potenciálně zapojených stran, to znamená pedagogický pracovník školy, zákonný zástupce žáka, žák či další zainteresovaná strana mimo školu (orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), pedagogicko-psychologická poradna (PPP), středisko výchovné péče (SVP), pediatr, ...). Není k tomu zapotřebí doporučení

Střední průmyslová škola stavební, Plzeň

301 00 Plzeň, Chodské nám. 2

školského poradenského zařízení nebo jiného odborníka. Postoupení případu další straně nezabraňuje škole přistoupit k využití IVýP, které bude korespondovat s nově vzniklou situací. Je potom vhodné ke spolupráci přizvat i zástupce nově angažující se instituce. S IVýP lze pracovat v případech, kdy chceme předejít uplatnění některého z kázeňských opatření, ale lze s ním pracovat i v případě žáků, u kterých v minulosti byla kázeňská opatření uplatněna. IVýP najde také své využití v případě žáků, u kterých je v určitých oblastech rizikové chování řešeno, ale do procesu je zapojeno více stran (např. pedagogický pracovník školy, pracovník školského poradenského zařízení, pediatr, neurolog, psychiatr). IVýP zde napomáhá k udržení koordinace komplexnosti služeb a jejich efektivnímu zacílení.

- Cílem IVýP je pojmenování problému, označení slabých míst a vyhledání vhodné podpory.
- IVýP vybízí všechny zúčastněné strany k přijetí určitého dílu zodpovědnosti na vzniku/pokračování rizikového chování žáka a na závazku při jeho řešení.
- IVýP není fungující nástroj sám o sobě, jeho účinnost je podmíněna angažovaností a kompetencemi všech zúčastněných stran.
- Spolupráce formou IVýP je pro všechny zúčastněné dobrovolná. Sestavení, podpis a naplňování IVýP není právně vymahatelné. Nelze žádnou ze zúčastněných stran k této formě spolupráce nutit. Odmítnutí či odstoupení od spolupráce formou IVýP však škole nezabraňuje využití těch opatření, která odpovídají závažnosti rizikového chování žáka.
- Spolupráce prostřednictvím IVýP a její dokumentace je pro školu uceleným přehledem o využití různých možností podpory žáka/zákonných zástupců a usnadňuje tak indikaci rodiny pro její případné předání k represivnímu řešení rizikového chování (postoupení případu další straně).
- IVýP škole poskytuje nástroj strukturovaného jednotného postupu řešení rizikového chování.
- IVýP nestaví žádnou ze zúčastněných stran do role arbitra, neslouží k označování viníků.
- IVýP není nástrojem represe, není vytvářen za trest, byť jeho nezbytnou součástí jsou definovaná opatření, kterých bude užito při neodstranění rizikového chování.
- Práce formou IVýP není jednorázovou akcí, která spočívá pouze v sestavení a popisu programu, ale dlouhodobější spoluprací mezi školou, rodinou, případně další stranou.

Střední průmyslová škola stavební, Plzeň

301 00 Plzeň, Chodské nám. 2

Efektivně nastavený IVÝP by měl zejména žákovi poskytovat následující:

- informace – *Mám dostatek informací, abych rozuměl, co dělám špatně. Mám dostatek informací, abych rozuměl, co je správné.*
- aktivitu – *V procesu jsem aktivní, chápu své úkoly.*
- motivaci – *Změna je pro mne z daných důvodů výhodná.*
- podporu – *Vím, kdo a jak mi pomůže s tím, s čím si (prozatím) neumím pomoci.*
- kontrolu – *Vím kdo, kdy a jak bude sledovat moji aktivitu.*
- postih – *Pochopil jsem, že pokud nebudu dostatečně aktivní, nevyužiji řádně podpory, která mi je nabízena a nedojde ke změně mého chování, stane se následující.*

Ing. Jitka Maulová
ředitelka školy v. r.

Projednáno na pedagogické radě dne 1. 9. 2023

Schváleno školskou radou dne 31. 8. 2023